

Algemene beschouwing begroting 2026

12 november 2025

“Balansacrobatiek”

Herinnert u het zich nog? Op de dag dat we de Kadernota behandelden – alweer zo’n 134 dagen geleden – was het extreem warm en vielen de mussen dood van het dak. We zaten met klotsende oksels en plakkerige zweethandjes hier in de raadszaal. Diezelfde fysieke ongemakken popten spontaan op toen ik de meerjarenbegroting 2026 – 2029 voor de eerste keer las. Enkel 2026 sluitend en dan ook nog eens met een heel klein plusje. We hadden in het kader van ‘Asten in balans’ samen met inwoners, verenigingen, instellingen, bedrijven en de ambtelijke organisatie toch zó ons best gedaan om de begroting meerjarig op orde te krijgen?! En dan ineens ziet het structurele financiële plaatje er helemaal anders uit. Maakte ik vorig jaar in onze beschouwing op de begroting van 2025 nog de vergelijking met een koorddanser, bij de beschouwing op de begroting van 2026 is de koorddanser ook nog eens jongleur.

De voornaamste reden van de structurele tekorten vanaf 2027 is een toename van de zorgkosten in het sociaal domein. Specifieker: sinds kort hebben enkele jongeren intensieve en kostbare zorgtrajecten nodig. Feit is dat gemeenten verantwoordelijk zijn voor de uitvoering van de jeugdhulp. Dit is wettelijk zo geregeld. Samen voor Asten vindt een discussie over nut en noodzaak van dergelijke trajecten niet aan de politiek. Wij gaan ervan uit dat de professionals van Sociaal Team Asten die hierover gaan, weten wat ze doen. Wij kunnen en willen niet op hun stoel gaan zitten.

Wél zetten we vraagtekens bij het feit dat de gepeperde rekeningen die met dergelijke trajecten samengaan op het bordje van gemeenten terecht komen en een zware wissel op de gemeentebegroting trekt. Het kan toch niet zo zijn dat een kleine gemeente als Asten hierdoor financieel in de problemen komt?! Weliswaar compenseert het Rijk ons in de kosten, maar dit is te veel te weinig en niet structureel. Samen voor Asten vindt dit onbegrijpelijk en niet te verteren. Wat zijn de gevolgen als onze gemeente nog meer intensieve en dure jeugdzorgtrajecten op haar bordje krijgt? Als privépersoon kun je je verzekeren tegen ziekte, brand en al wat niet meer. Kan een gemeente zich ook niet voor dure jeugdzorgtrajecten verzekeren? Graag horen we hoe het college hierover denkt. En wat doet de K80 hieraan? Staat dit onderwerp bij hen op de agenda?

We realiseren ons dat nieuwe problematieken en crisissituaties altijd en onverwachts kunnen ontstaan en dat begroten van de jeugdzorg hierdoor een uitdaging is. Zolang gemeenten verantwoordelijk zijn voor jeugdhulp zullen we er rekening mee moeten houden dat we te maken kunnen krijgen met onvoorziene kosten en de hoogte hiervan is doorgaans ongewis. Samen voor Asten ziet graag dat het nieuw kabinet ervoor zorgdraagt dat gemeenten structurele en toereikende financiering ontvangen voor jeugdzorgtaken. Onlangs gaf wethouder Spoor tijdens een commissievergadering inzicht in de kosten van de duurste cliënten en dit was zeer verhelderend. Wij verzoeken het college om ons regelmatig op de hoogte te houden van deze uitschieters, zodat wij een vinger aan de pols kunnen houden.

Voordat ik verder inga op de details van de begroting, moet mij en mijn fractiegenoten eerst iets van het hart. Wij vinden namelijk dat we trots mogen zijn op wat we in Asten hebben: een rijk verenigingsleven, een hoog voorzieningenniveau, aantrekkelijke winkels, bruisende horeca en veel groen. En dit is niet allemaal vanzelfsprekend; het is mede het resultaat van investeringen die in de afgelopen jaren zijn gedaan om onze gemeente aantrekkelijk en leefbaar te houden. Als anderen wijzen op meer rooskleurige financiële situaties in andere gemeenten, dan wordt daarbij vaak voorbijgegaan aan het feit dat deze gemeenten dergelijke investeringen niet, nog niet of slechts gedeeltelijk hebben gedaan. Dat gezegd hebbende, wil ik alle ambtenaren die zich het hele jaar door op allerlei terreinen voor onze gemeente inzetten vanaf deze plek hartelijk voor al hun inspanningen.

En dan ga ik zoals beloofd verder in op de begroting. We zien een goed gevulde gemeentelijke spaarpot, maar we zien ook dat voorzichtigheid op zijn plaats is. Er is weinig financiële ruimte om extra zaken op te pakken en dit resulteert in een lange lijst met niet-opgenomen wensen. Samen voor Asten betreurt het dat onder meer het jeugdeducatiefonds in dit rijtje vermeld staat. Maar we zijn positief realistisch en begrijpen dat we op dit moment pijnlijke keuzes moeten maken. Zodra de financiën het toelaten, komen we zeker op dit overzicht terug.

Een aantal zaken op het gebied van Ruimte en Samenleving & Bestuur willen we expliciet aanstippen:

Ruimte

- De vitale democratie - opgenomen in onze Toekomstagenda - moet door de Omgevingswet niet ondergesneeuwd raken. Onder de nieuwe Omgevingswet is de besluitvorming van de raad anders geregeld en we moeten de rol van de raad als volksvertegenwoordiging hierbij goed in stand houden. Discussies hierover voert Samen voor Asten graag in de Raadswerkgroep Omgevingswet, de commissie en de raad.
- Een aantal weken geleden gaf professor Verdonschot in Heusden een lezing over toekomstbestendig waterbeheer. Samen voor Asten was bij deze bijeenkomst aanwezig, evenals enkele ambtenaren. Professor Verdonschot had het over de kaderrichtlijn Water. Hoe gaat de gemeente deze richtlijn nader invullen?
- Samen voor Asten wil een snelle realisatie van de vergroening van ons mooie centrum, maar dit project is getemporiseerd. Zijn hier eventueel ook subsidies voor aan te schrijven, zoals LEADER de Brabantse Peel?
- De motie 'Aanpassing Geurverordening' mag wat Samen voor Asten betreft zo snel mogelijk in gang worden gezet. Wat is momenteel de stand van zaken?
- Samen voor Asten is positief over de inzet om bosbrandgevaar op onder meer de Oostappense Heide tegen te gaan. Hier hebben wij om gevraagd en het is goed om te zien dat dit is opgepakt.

- Voor het Vorstermansplein in Heusden en voor het Onze Lieve Vrouweplein in Ommel zijn respectievelijk €80.000 en €123.000 in de begroting opgenomen. Na een jarenlange patstelling rondom het plein in Heusden is samen voor Asten content dat verbeteringen aan zowel dit plein als dat van Ommel niet op lang op zich zullen wachten. Wat Samen voor Asten betreft legt dit een goed fundament voor de toekomst van beide dorpen. Vanuit de Werkgroep Dorpsplein Ommel bereikte ons een welgemeende dankjewel aan alle partijen die voor het toekennen van het budget zijn.
- Een onderwerp waar Samen voor Asten aandacht voor blijft vragen, zijn de nieuwe woonvormen. Denk hierbij aan: wonen met zorg, zorgwoningen, hofjes, woningsplitsing en differentiatie van wonen waarbij oud en jong bij elkaar woont. De initiatieven daarvoor blijven achter bij de behoeften die er zijn. Maken we onze regels niet te streng of werpen we niet te veel beperkingen op? Willen we blijven bouwen naar behoefte, dan zullen we flexibel moeten zijn. De Astense woonbehoefte heeft meer nodig dan projecten met eengezinswoningen.
- Urgentie om te investeren in duurzaamheid blijkt uit de investeringen in waterberging, vergroening, verduurzaming van gemeentelijk vastgoed, circulariteit en duurzame energie. In de Regionale Energie Strategie (RES) staan twee doelen centraal: energie besparen en energie opwekken met behulp van onder meer zonnenvelden en windmolens. Voor dit laatste is in Asten een zoekgebied aangewezen: om precies te zijn het gebied ten zuiden van de Dennendijkse bossen. Wat is de stand van zaken?
- We zien dat netcongestie, oftewel de overbelasting van het elektriciteitsnet, meer en meer een knelpunt vormt voor het uitwerken van plannen. Om dit probleem te tackelen, schaffen steeds meer bedrijven een Energie Opslag Systeem (EOS) - een grote accu - aan. Vorige week was ik aanwezig bij de studiedag van de provincie Noord-Brabant over omgevingsveiligheid en werd er ingegaan op de gevaren van dergelijke systemen. Het grootste gevaar is een ongecontroleerde toename in temperatuur en druk, wat kan leiden tot brand, explosie of een giftige wolk. Voor de brandweer is dit type incident lastig te blussen. Heeft het college inzicht in het aantal EOS in de gemeente Asten? Wat doet de gemeente om de veiligheidsrisico's zo klein mogelijk te houden?

Dit waren onze aandachtspunten bij Ruimte. Dan ga ik nu door naar Samenleving & Bestuur.

Samenleving & Bestuur

- Enkele draaiknoppen in het kader van 'Asten in balans' zijn tot nu toe ongemoeid gebleven en dat doet ons deugd. Het maakt het mogelijk om dit alsnog te doen wanneer dit écht noodzakelijk is. Aan de knop van de algemene reserve hebben we slechts beperkt gedraaid. We kunnen hier nog meer aan draaien, maar dit vinden wij op dit moment niet verstandig. We zijn niet bang om dit te doen, maar alleen als het écht nodig is.
- De algemene reserve grondbeleid heeft een positief saldo van zo'n 2 miljoen euro. Hogeweg Ommel is bijna 1,2 miljoen euro negatief, maar daar staat een mogelijke subsidie vanuit de Beethovengelden tegenover. Hoe schat het college in dat wij daadwerkelijk deze subsidie krijgen en geeft dit saldo en dit vooruitzicht voldoende basis voor een actief grondbeleid in Asten, Heusden én Ommel?

- We verhogen de OZB en afvalstoffenheffing met 17,5%. Dit is lager dan de door het college voorgestelde percentage van 25%. Daarbij verhogen we de rioolheffing niet, waardoor we op een stijging inclusief indexering van 13% uitkomen. Samen voor Asten realiseert zich dat een dergelijke verhoging voor veel inwoners pijnlijk is, maar gezien de financiële situatie van onze gemeente zien wij deze stap helaas als onvermijdelijk.
- Economische samenwerkingen zoals Brainport zijn essentieel voor werkgelegenheid en innovatie. Voor Asten is het realiseren van goede bereikbaarheid via de N279 en A67 en de aanleg van snelfietsroutes van groot belang om aantrekkelijk te blijven voor ondernemers. Tegelijk is het van belang dat investeringen in infrastructuur rekening houden met de leefbaarheid en het woongenot van kleinere kernen, zoals Ommel. Samen voor Asten is voor economische groei, maar wél met behoud van de eigen identiteit en leefbaarheid van onze dorpskernen.

De combinatie van koorddans en jongleren maakt van de laatste begroting van deze gemeenteraad een ingewikkelde act. Het vereist een hoge mate van kalmte, concentratie, focus en samenwerking. Samenwerken met de raad, inwoners, ondernemers, verenigingen en organisaties blijft belangrijk. Alleen samen kunnen we de uitdagingen van morgen aangaan en letterlijk en figuurlijk bouwen aan een sterke toekomst voor Asten, Heusden en Ommel. Gisteren bereikte ons het bericht dat de gemeente Asten een bijdrage van het Rijk gaat ontvangen van bijna € 4,5 miljoen, waardoor het mogelijk wordt gemaakt om versneld 670 woningen in de wijk Asten-Oost te realiseren. Dat is heel mooi nieuws.

Tot slot: ik zei het zojuist al; dit is de laatste begroting van de huidige gemeenteraad. Een aantal raadsleden heeft bekendgemaakt aan het einde van deze raadsperiode te stoppen. Van mijn eigen partij zijn dit Remco Wever en René van Dijk en vorige week maakte mijn collega van de VVD Ilse van Oosterhout bekend eveneens niet terug te keren na de gemeenteraadsverkiezingen in maart 2026. Zij geeft het stokje door aan de heer Angelo Lingg. Dit betekent voor mij niet alleen het verlies van een achternaamgenoot, maar vooral van een gewaardeerde vrouwelijke collega. Ik ben een groot voorstander van meer vrouwen in de politiek en met het vertrek van mevrouw Van Oosterhout neemt het aandeel vrouwen in de raad af. Dat vind ik heel erg jammer, want de raad profiteert van een evenwichtige mix van mannen en vrouwen. Maar elk nadeel heeft z'n voordeel: een vergaderverzoek voor de andere Van Oosterhout ontvangen en voor mijn beurt spreken tijdens een verhit debat – “Het woord is aan mevrouw Van Oosterhout” - zal me vanaf maart niet meer overkomen.

Voorzitter, tot zover in de eerste termijn.

Fractie Samen voor Asten:

Maarten van den Boomen

Angelique Paula

René van Dijk

Twan van Teeffelen

Anouk Eickmans-Wilbers

Frank van der Velden

Tiny van den Eijnden

Remco Wever

Marieke van Oosterhout - van der Zand